

adequate self-esteem, high self-regulation, focus and love to their work, which are formed in the process of professional activity. The development of professional competence of the leader is determined by the motivation of professional development, which, in turn, is caused by the satisfaction of basic needs and the desire for self-realization in professional activities in education.

Key words: professional development, motivation, professional development motivation, motives, needs, professional competence. Miliiaieva V. Motivation of professional development as a factor of educational leadership development

The article discusses the motivation of personal professional development, its signs and manifestations at different stages of professional activity. Professional development motivation is identified as set of internal motives that causes, directs and regulates the process of professional growth. The role of constant personal improvement for the leader as the base of his success and professional competence is pointed out. Also, the article empirically investigated the level of satisfaction of basic needs of administrators and leaders (according to the hierarchy of needs by A. Maslow) and the methods to actualize the motivation of professional development.

Key words: leadership, leader in education, professional development, motivation, motivation of professional improvement, motives, needs, professional competence.

УДК 150.09

ОСОБИСТІСНІ ЦІННОСТІ У СМИСЛОВОМУ ПОЛІ ОСОБИСТОСТІ У ДОСЛІДЖЕННЯХ УКРАЇНСЬКИХ ПСИХОЛОГІВ

Музичук О.О.

Особистісні цінності становлять одне із центральних утворень смислового поля особистості, оскільки регулюють самофункціонування та цілепокладання із включенням процесів антиципації. Вони виступають у вигляді квінтесенції у результаті взаємодії суспільних, колективних цінностей та особистісних мотивів та потреб. Власне особистісними цінностями стають у процесі безпосереднього або опосередкованого переживання конфліктних і колізійних життєвих ситуацій. Життєві ситуації виступають полем для апробації вчинкової діяльності особистості. У вчинку формуються особистісно неповторні форми поведінки.

Ключові слова: особистісні цінності, смислове поле особистості, вчинкова діяльність особистості, самотворення, особистісно-ціннісні смисли, суб'єкт психічної активності.

Постановка наукової проблеми та її значення. Особистісні цінності виступають однією із ключових систем психічного життя людини. Вони виконують стрижневу регулюючу функцію, що відповідають за соціалізацію та цілепокладання особистості. Актуальність проблеми пов'язана із трансформаційми явищами у суспільстві та проблемами адаптації особистості до суспільних проблем, а також пошуком людиною власного місця у суспільних обставинах та професійних стосунках.

Аналіз наукових досліджень. Особистісні цінності виступають предметом вивчення багатьох вчених, розглядаючи їх на основі різноманітних підходів: Бех І.Д. (виховання особистості),

Боришевський М.Й. (духовні цінності, громадянське становлення особистості), Бутківська Т.В. (проблема цінностей у соціалізації особистості), Завгородня О.В., Курганська Л.О. (особистісні цінності та методи їх дослідження), Помиткін Е.О. (психологія духовного розвитку особистості).

Мета статті – теоретичний аналіз особливості наукових підходів в українській психології у вивченні особистісних цінностей.

Завдання дослідження полягає в аналізі взаємної детермінації суспільних, колективних та особистісних цінностей у працях українських психологів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування та розвиток особистісних цінностей відбувається у складному процесі взаємодії індивіда та суспільства, яке весь час змінюється і таким чином зумовлює трансформацію особистісних цінностей людини. Аналіз поглядів вчених, що займалися даною проблемою свідчить про те, що існувало безліч власних

поглядів, які не могли у цілому відтворити особливості виникнення та функціонування даного феномену. Актуальність даної проблеми полягає у тому, щоб відтворити бачення наукових поглядів та знайти раціональні зерна їх бачень щодо унікальності даної проблеми, яка виникає із самого процесу функціонування особистісних цінностей.

Особистісні цінності виступають у вигляді призми через яку переломлюються суспільні та колективні цінності. Оскільки носієм цінностей виступає конкретна людина, то й у системі особистісних цінностей присутня певна частка колективних та суспільних цінностей. Величина цієї частки може впливати на організаційну самостійність особистості у її суспільному житті та її співпрацю з певними колективними групами.

У роботах В.А.Роменця стверджується, що мова, та всі колективні форми свідомості, поведінки можуть існувати, якщо вони підтримуються індивідом, де останній оволодіває колективними формами психіки так, що вносить в них своє розуміння, тлумачення. Це колективне може існувати, оскільки воно підтримується вчинковою індивідуалізованою дією. Хоч би як воно впливало імперативно, емоційно, "алогічно", воно може стати надбанням людини, лише пройшовши через її душу. Це стосується всіх елементів психології народів. Тому головною темою психологічних досліджень, у яких ідеться про характер та особистість, є становлення їх на ґрунті індивідуальності [10, с. 66].

В.А.Роменець в руслі дослідження історії психології зокрема у становленні особистості через її розвиток у ситуації вчинку розглядає феномен функціонування особистісно неповторних форм поведінки, що відбуваються на основі особистісних цінностей та у власне індивідуальному смислово-полі. Питання індивідуального, неповторного відводить психологію від звичних форм причинності, що виявлялися в тлумаченні природних феноменів. Тому слід було поставити питання про творчий характер психологічної причинності, де своєрідна особливість особистості полягає в тому, що вона сама себе створює на ґрунті вчинкової діяльності. Зокрема, формування переконання є становленням мотиваційної рушійної сили вчинку, тобто мова йде про мотивацію, яку людина сама створює. А це означає появу в галузі психології нового типу детермінізму, яким визначається неповторний, унікальний характер поведінки [10, с. 67-68].

Оволодіння особистістю суспільними надбаннями, в той же час нормами та правилами поведінки виводило на перший план характер взаємодії особистості та соціального оточення у суспільстві і таким чином загострювалася проблема моральності особистості у суспільстві. Суспільство у вигляді соціальних інститутів намагалося виховати в особистості певну систему моральних переконань, які намагалося винести у ранг особистісних цінностей. У цьому плані цікаві дослідження М.Й.Боришевського, де він зазначав, що моральне виховання досягає своєї мети лише в тому випадку, коли моральні цінності суспільства стають для особи суб'єктивно значущими цінностями, перетворюються у її власну потребу, у внутрішні регулятори поведінки. У зв'язку з цим особливо актуальною для теорії і практики виховання є проблема моральних переконань. Вивчення сутності моральних переконань і закономірностей їх формування на різних етапах психічного і соціального розвитку дитини дає ключ до розуміння одного з найскладніших психологічних механізмів становлення особистості як носія і творця моральних цінностей суспільства [5, с. 7].

Рушійною силою у розвитку особистісних цінностей виступає феномен самотворення, що вивчав М.Й.Боришевський. Суттєвою ознакою самотворення є його дієвий характер, що проникає у різні вияви активності та діяльності, поведінки, що виникає на основі єдності свідомості та реальної поведінки, детермінує діяльність людини, конструктивно впливає на досягнення важливих, особисто значущих та актуальних у соціальному плані цілей.

Однією з ключових умов гармонійного розвитку особистості виступає самотворення, цей процес – внутрішнє, діяльне начало, своєрідна внутрішня сила розвитку особистості, стрижнева сутнісна здатність, що забезпечує можливість безперервних змін у структурі особистості як динамічної, саморегульованої та відкритої системи. Незважаючи на те, що саме поняття "самотворення" акцентує увагу на внутрішньому в особистості, однак процес самотворення у своїх позитивних характеристиках не означає замкнутості індивіда на своїх власних внутрішніх

проблемах, оскільки у такому випадку зникав би соціальний сенс самовдосконалення: процес самотворення перетворився б у непотрібні, позбавлені життєвої доцільності індивідуалістичні маніпуляції. У своїй суті самотворення виглядає як турбота про свою особистість, її розвиток з умовою повноцінного індивідуального життя, а також його продуктивного включення у життя суспільне. Але, щоб віддавати щось спільноті, служити їй, необхідно володіти певними ресурсами, можливостями. Особисте життя людини не є життям приватним, яке протистоїть суспільному, зокрема громадянському.

Активність людини як свідомого суб'єкта усіх виявів власної життєтворчості дає можливість зрозуміти особистість як феномен, здатний поєднувати в собі суспільне та індивідуальне, цілеспрямовано регулювати їх взаємодію і досягати завдяки цьому бажаних і суттєвих позитивних змін як у собі, так і в навколишній соціальній дійсності. В цьому і виявляється суть життя, активної перетворювальної енергії людської діяльності, її поведінки та сенс життя як здатність людини у вигляді активного суб'єкта творити себе і водночас спричиняти позитивні зміни в усьому навколишньому і завдяки цьому переживати цінність життєвих виявів своєї індивідуальності, неповторності свого "Я", своєї особистості загалом.

Розвиток особистості відбувається як діалектичне поєднання прогресивних та інколи і деструктивних процесів, при тому, що негативний досвід – це теж досвід. В цьому процесі тимчасового затишся можуть сприйматися як моменти неконструктивного існування. При цьому особистість, розвиваючись, "переструктурує" зовнішній світ відповідно до власних внутрішніх можливостей. Отже, відбувається своєрідний "підбір" реальної соціальної ситуації і структурування на цій основі ситуації, релевантної наявним можливостям особистості у конкретний час.

За М.Й.Боришевським, самотворення – це розгортання власної суб'єктності, зростання рівня її ефективності. Важлива роль у цьому належить здатності людини розрізнити в собі психічне як буття, що має обов'язково стати об'єктом цілеспрямованого пізнання в собі психічного як реальності з метою внесення в цю реальність необхідних змін. Належний рівень розвитку у людини самопізнання свого внутрішнього світу і готовності у разі необхідності вносити в нього адекватні зміни є для людини особливою цінністю, оскільки це допомагає їй підтримувати на дієвому рівні свій психічний потенціал, своє психічне здоров'я загалом. Самотворенням займається той, хто не вважає себе досконалістю, але прагне до цього, знаючи, що цей процес нескінченний, однак благодатний, оскільки створює відчуття поступу, досягнення чогось нового. Творять себе ті, хто має чітко окреслені позитивні еталони, важко доступні, але все-таки досяжні цілі. Суттєвою ознакою еталонів самотворення є їх динамічність, яскраво виражена тенденція до постійних позитивних змін, неперервного наближення до вершинних ознак досконалості.

Таким чином перед нами виступає феномен самотворення, що окреслює свої найсуттєвіші психологічні характеристики у вигляді вищого рівня самосуб'єктної активності особистості. Одним з важливих моментів самотворення є усвідомлення особистістю перспектив збереження своєї ідентичності. Не менш суттєвою характеристикою є органічна включеність цілей самотворення у соціальну реальність не лише як умови адаптації до останньої, а й з метою змін самої соціальної дійсності. Суттєвою особливістю самотворення є специфіка контролю цього процесу: з огляду на те, що важливою метою самотворення є збереження визначальної особистісної характеристики – ідентичності, людина контролює зміни у часовому континуумі, який охоплює минуле, сучасне та майбутнє особистості як суб'єкта самотворення. Через значну складність, багатогранність, процес самотворення є самосуб'єктною активністю, яка передбачає відносно високий рівень розвитку особистості, зокрема вагому представленість у її структурі таких утворень, як моральні переконання, сформованість світоглядних та інших орієнтацій – складників системи духовності, наявність структурованої "Я концепції", розвиненість системи саморегуляції та деяких інших компонентів, що засвідчують достатньо високий рівень розвитку особистості як відкритої соціально-психологічної системи, що перебуває в стані постійного саморозвитку [4, с. 39-47].

Уявлення про особистісні цінності розвивалися в руслі особистісно-орієнтованої моделі виховання яку досліджував І.Д.Бех. В аналізі цієї виховної моделі утверджувався культурологічний підхід до освіти, котра розуміється як цілеспрямований, побудований на наукових засадах процес прилучення особистості до культури, в ході якого здійснюється передача багатовікового людського досвіду: теоретичного, ціннісного, практичного від покоління до покоління і розвиток його відповідно до сучасних реалій. При цьому ключовим принципом виховання виступає принцип ціннісної орієнтації, реалізація якого передбачає залучення дітей до взаємодії з навколишнім світом і сприяння формуванню ціннісних ставлень до цього світу з позицій сучасної культури.

Особистісно-орієнтоване виховання – це не система організованих, жорстко нормованих впливів педагога на дитину, що ігнорують її волевиявлення і призводять до психологічного тиску на неї. В основі цієї виховної моделі – педагогічна дія заклику до особистісної взаємодії, заклику, який базується на милосердному ставленні вихователя до вихованця. У цій взаємодії і має розгортатися процес спрямованості дитини на її добродійну поведінку.

За положеннями особистісно-орієнтованого виховання, все, що пов'язано з духовністю, може здійснюватися тільки з наукових педагогічних позицій, які виключають протиставлення за якимись ознаками однієї дитини іншій і саму можливість використання будь-яких ірраціональних засобів впливу. І, природно, основним шляхом духовного виховання особистості має стати залучення її до світу культури, науки і мистецтва, яке ґрунтується тільки на раціональній основі й здатне розкрити кожному вихованцю велич пізнавальної і трудової діяльності людини, ні з чим незрівнянне почуття душевної особистості, співпричетності з іншими людьми, виключність і неповторність кожної людини здатне стати основою для творчої самореалізації і самовиховання підростаючої особистості.

Особистісно-орієнтована модель виховання ставить собі за мету розкриття й розвиток індивідуальності кожної дитини на основі, формування базису її особистісної культури. В цьому процесі велика увага приділяється особистому (суб'єктному) досвіду дитини, що стає для педагога предметом пильного й бережного вивчення і слугує йому необхідною опорою у виховній роботі.

Морально-духовна творчість вихованця виступає провідним психологічним механізмом його розвитку як особистості в умовах особистісно-орієнтованого виховання. Цей тип творчості має об'єктивні засади. Перша з них випливає з унікальності життя кожної окремої людини, що виявляється в непередбачуваності умов, в яких воно здійснюється, постійною ситуацією невизначеності та неповторності, де закладений значний потенціал для прояву творчості й індивідуальності. Друга засада творчості базується на безкінечній різноманітності й мінливості життєвого простору. Навколишній світ являє собою велике поле різноманітних цінностей і вимог, які нерідко вступають у суперечність одна з одною. Сам факт існування цієї різноманітності вимагає активності особистості не тільки щодо вибору тих конкретних цінностей, які є для неї ближчими, а й щодо їх творчого співвіднесення, гармонізації.

Досконала особистість з вираженою суб'єктною активністю насамперед засвоює національні та загальнолюдські цінності, має владу над собою, вміє розбудовувати стратегію побудови власного життя, що передбачає постійний рух до здійснення все нових, більш важких, ніж раніше задумів, результати яких потрібні не тільки самій людині, а й усім людям, це створення самою людиною середовища для свого розвитку, активне творче відображення дійсності, це межова самовіддача, вміння мобілізувати себе на подолання труднощів, прогнозувати наслідки своїх вчинків, це щирість, прагнення до об'єктивності та здатність приймати рішення – добре розраховані чи інтуїтивні – незалежно від думки оточуючих. Така особистість не тільки вміє відстоювати власні інтереси, а й піклується про загальне благо.

Власна модель такої особистості складається у людини під впливом таких чинників: рівня здоров'я, рівня розвитку моральної свідомості й самосвідомості (моральної чутливості до себе та відповідальності перед собою), багатства морально-громадянських і професійних зразків і прикладів у найближчому та більш віддаленому оточенні, ступеня підтримки її прагнень, домагань і діяльності з боку оточуючих.

І.Д.Бех вважає, що методично правильна виховна дія відображається в переведенні відносин з рівня “Я – суспільство” на рівень “Я – Ти”. На цьому рівні й повинні виникати та розгортатися особистісно-ціннісні смисли вихованця як щодо макросфери (суспільство), так і щодо мікросфери (міжособистісні взаємини). Дитина має відкрити іншого як особистість та індивідуальність.

У моральному вихованні важливим виступає внутрішнє новоутворення особистості, яке кваліфікується як “Своє”. “Своїм”, тобто таким, що стосується “Я”, людина визнає не все те, що знайшло відображення в її психіці, а лише те, що було нею глибоко пережите. Тож важливо, щоб лише суспільно-значущі переживання як знаки, якими вихованець відмічає морально-духовні норми, складала історію його внутрішнього життя. Ця морально розвивальна історія буде практично активною, вчинковою, якщо вихованець прийматиме певні цінності суспільства не в готовому вигляді, а як результат свого мислення, власної діяльності. Моральні плоди такої самодіяльності й визнаватимуться вихованцем дійсно своїми, які він захищатиме й утверджуватиме в міжособистісних відносинах.

“Своє”, таким чином, виступає справжнім виразником особистісного в людині, оскільки стосовно нього вона одночасно визначилась, пов’язала його зі своєю сутністю, трансформувала у власний інтимний світ. В особистісно-орієнтованому виховному процесі слід зважати на особливості вихідної особистісної культури вихованця як тієї матриці, на основі якої розгортатиметься освоєння ще не притаманних йому морально-духовних цінностей.

У міру зміцнення “Я – особистісного” вихованець намагається вийти за межі дитячого образу життя, зайняти суспільне важливе і суспільне цінне місце. Вихованець не лише усвідомлює себе суб’єктом, але й відчуває потребу реалізувати себе як суб’єкта, долучаючись до соціального не тільки на рівні розуміння, а й на рівні перетворення. Тепер вихованець виявляє власну позицію, протиставляє себе іншим, проявляє самостійність шляхом встановлення більш широких взаємин, у яких він себе перевіряє, виробляє перспективу власного особистісного розвитку. Він намагається з’ясувати, оцінити, зрозуміти свої морально-духовні можливості, побачити те, що від нього вимагається й узгодити все це. Цю узгодженість, відповідність вихованець частіше за все засвоює самостійно, але на початку здійснення відповідності цей процес відбувається за допомогою дорослого, який володіє ціннісним ставленням до себе, до інших і світу в цілому.

Таким чином, у межах особистісного, морально-духовного “Я” вихованець починає реалізовувати накопичений соціальний досвід у розумінні того, що він має право на повноцінне існування, право бути собою самим. Тобто, вихованець проявляє себе як самостійна, незалежна особистість. Право бути самим собою дозволяє дитині бути більш вільною. Вільна дитина є суб’єктом вибору. А якщо вона являє собою такий суб’єкт, вона вільна у виборі, може самостійно вирішувати завдання на здійснення вибору. Приймаючи самостійне рішення у виборі, вихованець несе за нього відповідальність, якщо при цьому в нього зберігається позитивне ставлення до самого себе.

Спонукальна сила морально-духовного надбання вихованця зростає не лише від її втілення у відповідних вчинках, а й від постійного схвалення ним подібних вчинків однолітків. За таким актом стоїть порівняння себе з іншими, а отже, і глибше осмислення себе та іншого за критерієм необхідності присутності в структурі образу “Я” даної морально-духовної цінності.

Основними цінностями гуманістичного особистісно-орієнтованого виховання виступають: людина, яка плекає й виховує в собі особистість, творчість як механізм розвитку людини культури, духовність як показник цього розвитку [2, с. 143-156].

В.О.Татенко звертається до дослідження логіки розвитку суб’єктних новоутворень психічного життя, які відображають сутнісну сторону психічної реальності, де у якості ключової конструкції виступають поняття про людину як суб’єкта психічної активності, що переживає і покладається на розвиток власної психіки в онтогенезі і вважає себе у своїх уявленнях центральною цінністю і головною метою. Завдання сучасної української психології він вбачає в тому, щоб на належному рівні опрацювати суб’єктну парадигму і одночасно віднайти можливість переходу в новий теоретико-методологічний вимір, що включає її сутнісну інтерпретацію та

дослідження психічної реальності в її саморусі, що утверджує право людини покласти себе творцем своєї життєвої драми та психологічної долі [13].

Висновки й перспективи подальших досліджень. В українській психології плідно розвивався напрямок в дослідженні особистісних цінностей, що дав змогу використовувати дані знання в системі освіти та у методах та методиках виховання учнів. Зокрема розроблялася вчинкова парадигма розвитку особистості, впроваджувалася особистісно-орієнтована модель виховання.

Список використаних джерел

1. Бех І.Д. Духовні цінності в розвитку особистості // Педагогіка і психологія. – 1997. - № 1. – С. 124-129.
2. Бех І.Д. Особистісно-орієнтована модель виховання як науковий конструкт // Психолого-пед. пробл. сіл. шк.: Наук. зб. / Уман. держ. пед. ун-т. – К., 2002. – Вип. 3. – С. 143-156.
3. Бех І.Д. Проблема особистісних цінностей: стан і орієнтири дослідження // Українська психологія: сучасний потенціал. Матеріали Четвертих Костюківських читань (25 вер. 1996 р.). – В 3-х томах – К.: Вид-во ДОК-К, 1996. – Т. 1. – 431 с.
4. Боришевський М. Концептуальні засади проблеми самотворення особистості / М. Боришевський // Психологія особистості. - 2013. - № 1. - С. 39-47.
5. Боришевський М. Й. Моральні переконання та їх формування у дітей / М. Й. Боришевський. – К.: Рад. школа, 1979. – 48 с.
6. Боришевський М.Й. Психологічні механізми розвитку особистості // Педагогіка і психологія. - 1996. - № 3. - С. 26-33.
7. Бутківська Т.В. Проблема цінностей у соціалізації особистості // Цінності освіти і виховання. – К., 1997. – С.27-31.
8. Завгородня О.В. Особистісні цінності та методи їх дослідження /О.В.Завгородня, Л.О.Курганська. – К.: Міленіум, 2006. – 102 с.
9. Омельченко Ж. О. Формування загальнолюдських цінностей як мети виховання в працях видатних мислителів // Педагогіка і психологія. - 1996. - № 3. - С. 188-193.
10. Роменець В.А. Історія психології XIX - початку XX століття: Навч. посібник. - К.: Вища шк., 1995. - 614 с.
11. Роменець В. А. Суб'єкт психічної активності як предмет історичної психології / Психологія суб'єктної активності особистості. – Київ: Інститут психології АПН України, 1993.
12. Помиткін Е.О. Психологія духовного розвитку особистості: Монографія / Е.О. Помиткін. – К.: Наш час, 2007. – 280 с.
13. Татенко В.А. Психология в субъектном измерении: Монография. - К.: Видавничий центр "Просвіта", 1996. - 404 с.
14. Татенко В.О. Суб'єктно-вчинкова парадигма в сучасній психології // Людина. Суб'єкт. Вчинок : Філософсько-психологічні студії / За заг. ред. В.О.Татенка. О К.: Либідь, 2006. С. 303-316.

Личностные ценности составляют одно из центральных образований смыслового поля личности, поскольку регулируют самофункционирование и целеполагания с включением процессов антиципации. Они выступают в виде квинтэссенции в результате взаимодействия общественных, коллективных ценностей и личностных мотивов и потребностей. Собственно личностными ценности становятся в процессе непосредственного или опосредованного переживания конфликтных и коллизионных жизненных ситуаций. Жизненные ситуации выступают полем для апробации поступков деятельности личности. В поступке формируются личностно неповторимые формы поведения.

Ключевые слова: личностные ценности, смысловое поле личности, поступковая деятельность личности, самосозидание, личностно-ценностные смыслы, субъект психической активности.

Personal values are the main structures in building meaningful field in human personality, because they regulate self-functioning, goal-setting process with inclusion of self anticipation. They act

as quintessential values in social and personal interactions, motives and needs. Values do become self-personal in a process of direct or indirect experience of a conflict situations. Life situations become testing field for individual actions and reactions.

Keywords: *personal values, the semantic field of personality, the activities of the person in action, self-creation, personal and valuable sense, the subject of mental activity.*

УДК 159.99:37.018.593

ЦІЛЕСПРЯМОВАНЕ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПРИВАТНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Наконечна Н.В.

У статті розглядається сутність поняття «організаційна культура». Автор акцентує увагу на розрізненні корпоративної культури певної галузі діяльності та організаційної культури окремого закладу. Окреслено специфіку корпоративної культури приватної освіти. Запропоновано методи цілеспрямованого формування організаційної культури приватного навчального закладу. Коротко поінформовано про досвід застосування цих методів в Київському лицей бізнесу.

Ключові слова: культура, організаційна культура, корпоративна культура, цілеспрямоване формування організаційної культури.

Постановка проблеми. Сучасне управління закладами освіти в Україні потребує нових, інколи нестандартних підходів, які базуються на науково-практичних засадах, розроблених як вітчизняними, так і зарубіжними ученими та практиками. За умов постійних глобалізаційних змін, стрімкого розвитку інформаційно-технократичного суспільства тільки науково обґрунтовані та практично перевірені та застосовані кращі зразки управлінських діяльності за умов сучасного менеджменту закладів освіти в змозі продемонструвати результативну діяльність, яка матеріалізується в міцні знання, практичні навички, життєву компетентність та активну соціальну позицію.

Трансформація освітньої системи, яка є вимогою часу і стосується різних аспектів управління та організації діяльності навчальних закладів, неможлива без урахування організаційної культури цих закладів. Адже остання пронизує всі сфери педагогічної практики, щільно пов'язана з мікрокліматом організації, з мотивації співробітників до діяльності взагалі та пошуку її інноваційних форм зокрема, що набуває особливої актуальності.

Стан дослідження. Багато фахівців психолого-педагогічної науки та практики розглядали окремі питання формування організаційної культури приватного навчального закладу у своїх працях: Линьов К. О., Каліна Л.М., Побірченко Н.А., Нідзієва В.А., Канафоцька Г.П., Онаць О.М., Паращенко Л.І., Лимарчук І.В., Стемковська Я.Є. та ін. – все частіше спрямовується на механізми управління розвитком організаційної культури загальноосвітнього закладу [1].

Метою цієї статті є висвітлення специфіку корпоративної культури приватної освіти та методи цілеспрямованого формування організаційної культури приватного навчального закладу.

Виклад основних положень. Попри зростаючу зацікавленість педагогічної спільноти питаннями організаційної культури навчальних закладів, недостатньо висвітлено: 1) структурований розгляд механізмів цілеспрямованого формування організаційної культури саме освітніх закладів середньої ланки; 2) специфіку приватного навчального закладу та вплив цієї специфіки на корпоративну культуру, що складається в цьому освітньому секторі.

Отже, розглянемо насамперед організаційну культуру або корпоративну культуру. Перш, ніж говорити про шляхи цілеспрямованого формування організаційної культури, декілька слів про саме це поняття. Фахівці з організаційного розвитку ведуть дебати про різницю термінів «корпоративна культура» і «організаційна культура». Оскільки англomовний термін «corporate culture» можна перекласти двояко, фахівці з питань психології управління організаціями пропонують розділити ці поняття наступним чином.